

ዳኞች፡- ሐጎስ ወልዱ
አልማው ወሌ
ዓሊ መሐመድ
ነጋ ዶፍሳ
አዳነ ንጉሴ

አመልካች፡- ዳሽን ባንክ (አ/ማ) ነገረ ፈጅ አቶ ካሌብ ተስፋዬ - ቀረቡ

- ተጠሪዎች፡- 1. ወ/ሮ ሃዋ መሐመድ - ቀረቡ
- 2. አቶ ሐሴን አህመድ - አልቀረቡም

መዝገቡን መርምረን የሚከተለውን ፍርድ ሰጥተናል

ፍ ር ድ

ጉዳዩ የቀረበው አመልካች የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤትና የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት የሰጠው ትዕዛዝ መሠረታዊ የህግ ስህተት ያለበት በመሆኑ በሰበር ታይቶ እንዲታረም በማለት ያቀረበውን የሰበር አቤቱታ አጣርቶ ለመወሰን ነው። ክርክሩ በአፈፃፀም ክርክር ጣልቃ መግባትን የሚመለከት ነው። አመልካች አንደኛ ተጠሪና ሁለተኛ ተጠሪ የነበራቸው ጋብቻ በፍች ከፈረሰ በኋላ የጋራ ንብረት ክፍፍልን በተመለከተ አንደኛ ተጠሪ የፍርድ ባለመብት ሁለተኛ ተጠሪ የፍርድ ባለዕዳ ወይም በአፈፃፀም የሚከራከሩባቸው ንብረቶች ተጠሪዎች በጋብቻ በነበሩበት ወቅት ለወሰዱት ብር 12,835,838.26 (አሥራ ሁለት ሚሊዮን ስምንት መቶ ሰላሣ አምስት ሺህ ስምንት መቶ ሰላሣ ስምንት ብር ከሀያ ስድስት ሣንቲም) በመያዣነት የተያዙ በመሆናቸው በአፈፃፀሙ ክርክር ጣልቃ እንድንገባ ይፈቀድልኝ በማለት ያቀረበውን ማመልከቻ የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት ንብረቶቹ ፍርድ ያረፈባቸው በመሆኑ ጥያቄው ተቀባይነት የለውም በማለት በአፈፃፀም መዝገብ ቁጥር 170105 ታህሣሥ 5 ቀን 2003 ዓ.ም ትዕዛዝ ሰጥቷል። አመልካች ይግባኝ ለከፍተኛው ፍርድ ቤት አቅርቧል። የከፍተኛው ፍርድ ቤት ይግባኝን በፍታብሔር ሥነ ሥርዓት ሕግ ቁጥር 337 መሠረት ሠርዞታል።

አመልካች ግንቦት 24 ቀን 2003 ዓ.ም. በተፃፈ የሰበር አቤቱታ ተጠሪዎች ለወሰዱት ብድር በመያዣነት የያዛቸውን ቁጥራቸው አስራ ሁለት የሚሆኑ የማይንቀሳቀሱ እና የሚንቀሳቀሱ ንብረቶች በመዘርዘር አንደኛ ተጠሪና ሁለተኛ ተጠሪ ባላቸው ክርክር መነሻ ንብረቶቹ በሀራጅ እንዲሸጡ የአፈፃፀም ትዕዛዝ ሰጥቶ ውክልና ለደቡብ ወሎ ዞን ከፍተኛ ፍርድ ቤት ሰጥቷል። አመልካች ዕዳው የተጠሪዎች የጋራ ዕዳ ንብረቶቹም የተመዘገቡ የብድር መያዣዎች መሆናቸውን በማስረዳት የቀዳሚነት መብት ለማስከበር በአፈፃፀም ክርክሩ ጣልቃ ለመግባት ያቀረብኩት ጥያቄ ውድቅ መደረጉ መሠረታዊ የህግ ስህተት ያለበት ስለሆነ በሰበር ይታረምልኝ

በማለት አመልክቷል። አንደኛ ተጠሪ አመልካች በአፈፃፀሙ ክርክር ጣልቃ እንድገባ ቢደረግ ተቃውሞ የለኝም በማለት መልስ የሰጠ ሲሆን ሁለተኛ ተጠሪ ንብረቶቹ የጋራ ንብረት መሆናቸው ፍርድ ያረፈባቸው ስለሆነ የበታች ፍርድ ቤቶች የሰጡት ትዕዛዝ የሕግ ስህተት የለበትም በማለት መልስ ሰጥታለች። አመልካች የመልስ መልስ አቅርቧል።

ከሥር የክርክሩ አመጣጥና በሰበር የቀረበው ክርክር ከላይ የተገለጸው ሲሆን እኛም የበታች ፍርድ ቤቶች አመልካች በክርክሩ ጣልቃ ለመግባት ያቀረበውን ጥያቄ ውድቅ ያደረገው በአግባቡ ነው ወይስ አይደለም? የሚለውን ጭብጥ በመያዝ ጉዳዩን መርምረናል። ጉዳዩን እንደመረመርነው አንደኛ ተጠሪና ሁለተኛ ተጠሪ በጋብቻ ተሳሳቢው የኖሩና ጋብቻቸው በፍች እንዲፈረስ የተደረገ መሆኑንና ሁለተኛ ተጠሪ የፍርድ ባለሙሉት አንደኛ ተጠሪ የፍርድ ባለዕዳ በመሆን በአፈፃፀም የሚከራከሩት በጋብቻ ወቅት የገኙትን የጋራ ሀብት እንዲከፋፈሉ የተሰጠን ውሳኔ ለማስፈፀም በተከፈተው መዘገብ ነው።

አመልካች አንደኛና ሁለተኛ ተጠሪ የጋራ ሀብት ለመከፋፈል በሚያደርጉት የአፈፃፀም ክርክር ጣልቃ ለመግባት የሚጠይቀው አመልካችና ተጠሪ የፀና ጋብቻ ላይ በነበሩበት ወቅት ቁጥራቸው አስራ ሁለት የሚሆኑ የማይንቀሳቀሱና የሚንቀሳቀሱ ንብረቶች በመያዝ ብር 12,835,838.26 ብድር የሰጠሁ በመሆኑ በንብረቶቹ ላይ የቀዳሚነት መብት አለኝ በማለት ነው። ከባል ወይም ከሚስት አንደኛው ወይም ሁለቱም በፍርድ የተረጋገጠባቸው ወይም ሁለቱም ያመኑት ዕዳ መኖሩ የታወቀ እንደሆነ ይኸው ዕዳ የባልና የሚስት ሀብት ከመከፋፈሉ በፊት ተቀንሶ የሚከፈል ስለመሆኑ የተሻሻለው የፌዴራል የቤተሰብ ህግ አንቀጽ 89 ይደነግጋል። አመልካች ላበደረው ብድር በመያዣነት የያዘቸውን ንብረቶች ሽጦ የብድሩ መክፈያ ለማድረግ ፍርድ ቤት ክስ ማቅረብ የማያስፈልገው መሆኑ በአዋጅ ቁጥር 97/90 እንደተሻሻለ ህግ አውጭው አውጥቷል። እንደዚሁም በፍርድ አፈፃፀም ምክንያት ንብረት እንዳይያዝ፣ ወይም እንዳይከበር የመቃወም አቤቱታ ሲቀርብ ወይም በቡዙ ንብረት ላይ ቀዳሚ መብት አለኝ የሚል ተቃዋሚ አቤቱታ ያቀረበ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ መቀወሚያ ያቀረቡት ወይም እንዲያዝ በታዘዘው ንብረት ላይ ተቃዋሚ መብት አለን የሚሉ ወገኖች በመጀመሪያው ክርክር ላይ ተካፋይ ባይሆኑም በሚያዘው ንብረት ላይ መብት እንዳላቸው በመቁጠር የሚያቀርቡትን አቤቱታ ተቀብሎ መመርመር እንዳለበት፣ አቤቱታውንና ማስረጃውን መርምሮ ውሳኔ መሰጠት እንደሚገባው በፍታብሔር የሥነ ሥርዓት ሕግ ቁጥር 418 እና ከፍታብሔር ሥነ ሥርዓት ሕግ ቁጥር 419 ድንጋጌዎች በማየት ለመገንዘብ ይቻላል።

አመልካች የተሻሻለውን የቤተሰብ ህግና የፍታብሔር ህጉን ድንጋጌዎችና ሌሎች የህግ ማዕቀፎች መሠረት በማድረግ አመልካችና ተጠሪ በአፈፃፀም እንዲከፋፈሉአቸው ትዕዛዝ በተሰጠባቸው ንብረቶች ላይ ያለውን የቀዳሚነት መብት ለማሳየት ያቀረበውን ጥያቄ በመቀበል ወደ ክርክሩ እንዲገባ መፍቀድ ሲገባቸው ንብረቶቹ ውሳኔ ስለተሰጠባቸው በአፈፃፀም ጣልቃ መግባት አይፈቀድም በማለት የበታች ፍርድ ቤቶች የሰጡት ትዕዛዝ ከላይ የጠቀስናቸውን የህግ ድንጋጌዎች ይዘት መንፈስና ዓላማ ያላገናዘበና መሠረታዊ የህግ ስህተት ያለበት ነው በማለት ወስነናል።

ው ሣ ኔ

1. የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤትና የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት የሰጡት ትዕዛዝ ተሽሯል።
2. የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት አመልካች በአፈፃፀሙ ጣልቃ ለመግባት ያቀረበውን አቤቱታና ማስረጃ በመቀበልና የተጠሪዎችን ክርክርና ማስረጃ በመቀበልና በመመርመር ውሣኔ እንዲሰጥበት ጉዳዩን በፍታብሔር ሥነ ሥርዓት ሕግ ቀጥር 341 ንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት መልስን ልክንለታል።
3. በዚህ ፍርድ ቤት የወጣውን ወጭና ኪሣራ ግራ ቀኙ ለየራሳቸው ይቻሉ። መዝገቡ ወደ መዝገብ ቤት ይመለስ።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት

ሐ/አ